

การวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูวิชาการ

กลุ่มโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง

ครู และ ผู้บริหาร

นายพิทักษ์ ไชยพิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-772-9

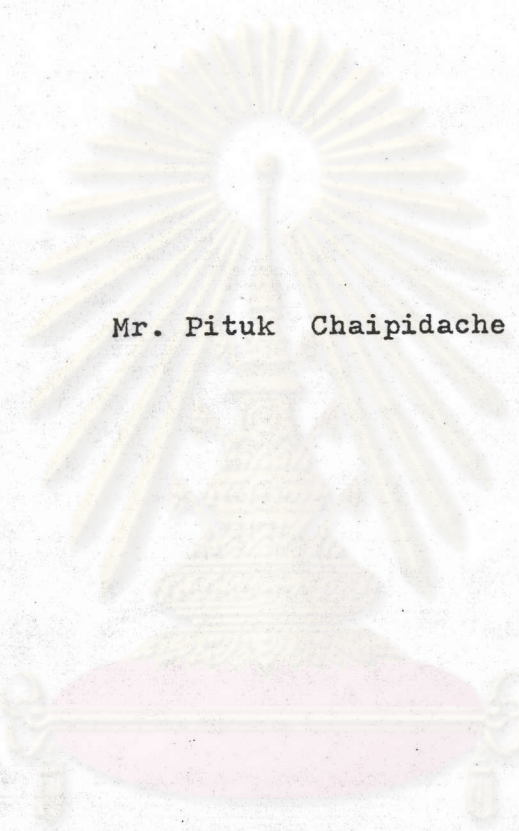
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015271

11746495X

FACTOR ANALYSIS OF ESSENTIAL COMPETENCIES IN JOB PERFORMANCE
OF THE ACADEMIC TEACHERS AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL
AS PERCEIVED BY THEMSELVES , TEACHERS AND ADMINISTRATORS

Mr. Pituk Chaipidache

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University

1988

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานของ
ครุวิชาการศึกษาครูโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของ
ตนเอง ครู และ ผู้บริหาร
โดย   นายพิทักษ์ ไชยพิเศษ
ภาควิชา   ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

.....กรรมการ
(ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เขาวที วิบูลศรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธรรณา สุวรรณเชตนิคม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัทธกะ ไชยพิเศษ : การวิเคราะห์ตัวประกอบสมรรถภาพที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานของ
ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง ครู และ
ผู้บริหาร (FACTOR ANALYSIS OF ESSENTIAL COMPETENCIES IN JOB
PERFORMANCE OF THE ACADEMIC TEACHER AT THE ELEMENTARY EDUCATION
LEVEL AS PERCEIVED BY THEMSELVES , TEACHERS AND ADMINISTRATORS)
อ.ที่ปรึกษา : ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, 173 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะสมรรถภาพที่สำคัญและเพื่อศึกษาตัวประกอบ
ที่สำคัญที่อธิบายความแปรสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนในระดับ
ประถมศึกษา ตามการรับรู้ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ครู และผู้บริหาร โดยสุ่มตัวอย่าง
ประชากรในการวิจัย 3 กลุ่มคือ ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน 372 คน ครู 440 คน และผู้บริหาร
362 คน ในเขตการศึกษา 10 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจสมรรถภาพที่สำคัญของครู
วิชาการกลุ่มโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 90 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูล
ด้วยวิธีคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ตัวประกอบแบบภาพพจน์ หมุนแกน
ตัวประกอบแบบอโรคอนอล ด้วยวิธีแวนแมกซ์ คนพบข้อสรุปได้ดังนี้

1. ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ครู และผู้บริหาร ประเมินสมรรถภาพของครูวิชาการ
กลุ่มโรงเรียน ทั้ง 90 ข้ออยู่ในระดับตั้งแต่ระดับสำคัญมากขึ้นไป
2. ตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของ
ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนมี 4 ตัวคือ (1) การประชุมอบรมสัมมนาและการนิเทศการเรียน
การสอน (2) หลักสูตร วัสดุหลักสูตรและปฏิบัติการสอน (3) การเป็นผู้นำ บุคลิกภาพและ
มนุษยสัมพันธ์ (4) การทำงานเป็นกลุ่มและการประสานงาน
3. ตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู
มี 4 ตัวคือ (1) หลักสูตร วัสดุหลักสูตร ปฏิบัติการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียน
การสอน (2) การเป็นผู้นำ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ (3) การประชุมอบรมสัมมนา การนิเทศ
การเรียนการสอนและจัดตั้งคลังข้อสอบ (4) การประเมินและเสนอผลการประเมิน
4. ตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของ
ผู้บริหารมี 4 ตัวคือ (1) หลักสูตร วัสดุหลักสูตรและปฏิบัติการสอน (2) การประชุมอบรมสัมมนา
และการนิเทศการเรียนการสอน (3) การเป็นผู้นำ (4) บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์
5. ตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่ร่วมกันทุกกลุ่ม
ตัวอย่างมี 3 ตัวคือ (1) หลักสูตร วัสดุหลักสูตรและปฏิบัติการสอน (2) การประชุมอบรมสัมมนา
และการนิเทศการเรียนการสอน (3) การเป็นผู้นำ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

PITUK CHAIPIDACHE : FACTOR ANALYSIS OF ESSENTIAL COMPETENCIES IN
JOB PERFORMANCE OF THE ACADEMIC TEACHERS AT THE ELEMENTARY
EDUCATION LEVEL AS PERCEIVED BY THEMSELVES, TEACHERS AND
ADMINISTRATORS. THESIS ADVISOR : TAVEEVAT PITAYANON Ph.D. 173 PP.

The purposes of this research were to study characteristics of the essential competencies and to study the major factors that were described by variables on job performance of the academic teachers at the elementary education level as perceived by themselves, teachers and administrators. The three groups of samples consisted of 372 academic teachers, 440 teachers and 362 administrators in educational region 10. The instrument employed in this research was an inventory obtaining the essential competencies of academic teachers. The data were analysed by computing the arithmetic mean, standard deviation and image factor analysis which rotated axis by using varimax method. The findings were as follows :

1. Academic teachers, teachers and administrators rated 90 items of the academic teachers competencies in the higher essential level.
2. There were four major factors of the competencies of academic teachers as perceived by the academic teachers. They were (1) the meeting or seminar and educated supervision (2) curriculum, curriculum material and teaching performance (3) leadership, personality and human relationship and (4) group working together and cooperation.
3. There were four major factors of the competencies of academic teachers as perceived by the teachers. They were (1) curriculum, curriculum material, teaching performance and educated measuring and evaluating (2) leadership, personality and human relationship (3) the meeting or seminar and setting the item bank and (4) evaluating and proposing evaluate result.
4. There were four major factors of the competencies of academic teachers as perceived by the administrators. They were (1) curriculum, curriculum material and teaching performance (2) the meeting or seminar and educate supervision (3) leadership and (4) personality and human relationship.
5. There were three joint factors of the competencies of academic teachers among three groups. They were (1) curriculum, curriculum material and teaching performance (2) the meeting or seminar and educate supervision and (3) leadership, personality and human relationship.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข ที่ให้คำแนะนำบางประการไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ เป็นอย่างสูงที่ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณ ครู-อาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ สุมณ อมรวิวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.อูมา สุนทรมาน และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัยด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง และขอขอบพระคุณ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ สังกัดจังหวัดและอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ฉลาด จันทรสมบัติ สน.สพจ.มหาสารคาม อาจารย์ เฉลิมพล ธรรมวงศา สน.สพจ.นครพนม อาจารย์ ดุสิต ปรีพูล สน.สพอ.ยางตลาด อาจารย์ วราวุธ ตรีสกุล สน.สพอ.เมืองกาฬสินธุ์ อาจารย์ บุญส่ง สังฆะ สน.สพอ.เกษตรวิสัย อาจารย์ เกษราภรณ์ ไชยมาตย์ สน.สพอ.เมืองยโสธร ผู้วิจัยรู้สึกทราบบังในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ ครูวิชาการศึกษาโรงเรียน ครู และผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนครูแห่งโรงเรียนบ้านศรีสุข สพอ.กันทรวิชัย ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด โดยเฉพาะ อาจารย์ สุรัชย์ กันทรพิทักษ์ ที่กรุณาช่วยเหลือจัดทำแบบสอบถามจนสำเร็จด้วยดี ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ญาติผลทุกคนที่ให้กำลังใจและความเป็นเพื่อนที่ดี และขอขอบคุณ คุณวัลลภา แยมบุบผา ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

พิทักษ์ ไชยพิเศษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	107

บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	148
ประวัติผู้เขียน	171

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ครู และผู้บริหาร จำแนกตามจังหวัด จำนวนอำเภอและกลุ่มโรงเรียน	52
2	ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ครู และ ผู้บริหาร และกลุ่มโรงเรียนในแต่ละจังหวัด	55
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มโรงเรียนในแต่ละ อำเภอที่สุ่มมาได้ในแต่ละจังหวัด	56
4	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน และผู้บริหาร จำแนกตามจังหวัด อำเภอและกลุ่มโรงเรียน ..	58
5	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำแนกตามจำนวน โรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนสังกัดอยู่ กลุ่มโรงเรียน อำเภอและจังหวัด	60
6	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ครู และ ผู้บริหาร จำแนกตามจังหวัด จำนวนอำเภอและกลุ่มโรงเรียน .	62
7	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและฉบับสมบูรณ์ จำแนกตาม กลุ่มตัวอย่าง	68
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามเพศ .	72
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตามอายุ .	72
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา	73
11	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกตาม ประสบการณ์ที่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านวิชาการหรือ การประกอบอาชีพครู ตามที่กลุ่มโรงเรียน อำเภอ หรือ จังหวัดจัดขึ้น	73
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถภาพของครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียนเป็นรายข้อ จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	ตัวประกอบที่ 1 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการประชุม อบรมสัมมนาและการนิเทศการเรียนการสอน ประเมินตาม การรับรู้ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน	86
14	ตัวประกอบที่ 2 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านหลักสูตร วัสดุ หลักสูตรและปฏิบัติการสอน ประเมินตามการรับรู้ของครู วิชาการกลุ่มโรงเรียน	87
15	ตัวประกอบที่ 3 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ประเมินตามการรับรู้ของครู วิชาการกลุ่มโรงเรียน	89
16	ตัวประกอบที่ 4 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการทำงานเป็น กลุ่มและการประสานงาน ประเมินตามการรับรู้ของครู วิชาการกลุ่มโรงเรียน	90
17	ตัวประกอบที่ 1 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านหลักสูตรวัสดุหลักสูตร ปฏิบัติการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประเมินตามการรับรู้ของครู	92
18	ตัวประกอบที่ 2 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ประเมินตามการรับรู้ของครู ..	95
19	ตัวประกอบที่ 3 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการประชุมอบรม สัมมนา การนิเทศการเรียนการสอนและการจัดตั้งคลังข้อสอบ ประเมินตามการรับรู้ของครู	97
20	ตัวประกอบที่ 4 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการประเมินและเสนอ ผลการประเมิน ประเมินตามการรับรู้ของครู	99
21	ตัวประกอบที่ 1 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านหลักสูตร วัสดุหลักสูตร และปฏิบัติการสอน ประเมินตามการรับรู้ของผู้บริหาร ...	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ตัวประกอบที่ 2 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการประชุมอบรม สัมมนาและการนิเทศการเรียนการสอน ประเมินตาม การรับรู้ของผู้บริหาร	103
23	ตัวประกอบที่ 3 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ ประเมินตามการรับรู้ของผู้บริหาร	105
24	ตัวประกอบที่ 4 ตัวประกอบสมรรถภาพด้านบุคลิกภาพและ มนุษยสัมพันธ์ ประเมินตามการรับรู้ของผู้บริหาร	106
25	ตัวประกอบที่สำคัญของสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	123
26	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ...	151
27	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของครู	152
28	น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหาร	153
29	รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด อำเภอ และกลุ่มโรงเรียน ในเขตการศึกษา 10	166

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงโครงสร้างระบบกลุ่มโรงเรียน	13
2	แสดงโครงสร้างการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา	16

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย